

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the copyright owner.

© Center for Research Libraries

Scan Date: December 2, 2008

Identifier: s-m-000016-n2

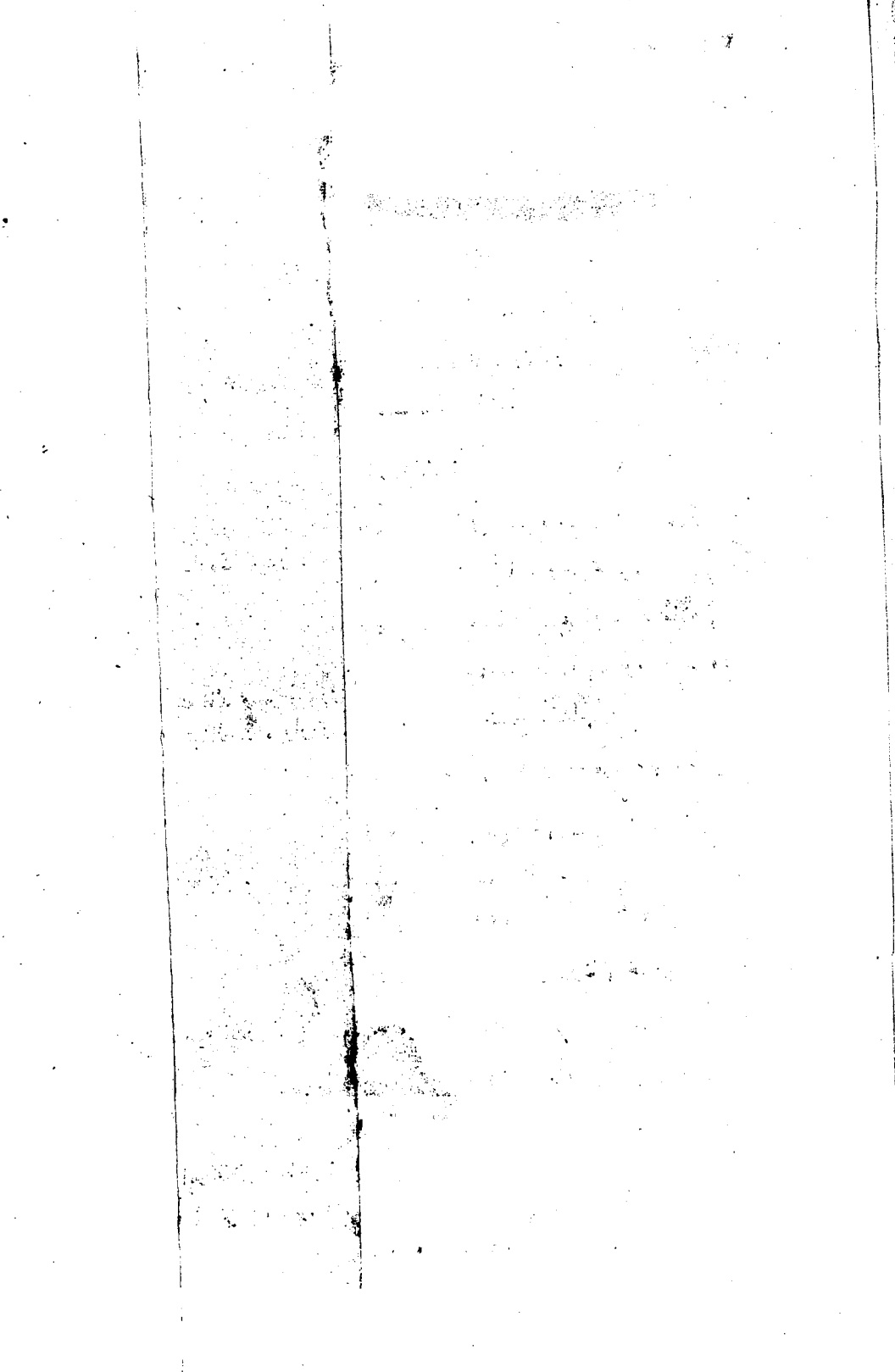

محراب

انہونی ، اجتماعی ، فلسفی ، تاریخی ، ادبی مجموعہ
شید بک اون بش کوندہ نفر اولونور

مذہبات :

محمد امین	» مصاحبہ «	ترقی اطرافندہ برلشہ مزیمی
عبدالحمید ہادی	» اجتماعی «	شرقیلرہ وغربجیلرہ
یوسف ضیا	» تاریخی «	ابوسفیان ابلہ ہراقلیوسک ملاقاتی
دو قنور قندی راشد	» طبی «	چو جفہ محبت وعائیلہ یو واسندہ رفاه
مدرس جودت	» کلامی «	توضیح متشابہات
یوسف ضیا	» فلسفی «	شہاب الدین مقتول سہروردی
محمد شرف	» جغرافی «	بروسہ شہری
نجیب فاضل	» منظومہ «	صوک اقشام
احمد قدسی	» منظومہ «	***
فخر الدین عثمانہ	» منظومہ «	غروبدن دوغان حسلر
علی ضیا	» منظومہ «	کلام

ترقی اطرافندہ برلشہ مزمی یز ؟

دیورلر کہ استقلال حربی معظم ظفریہ بنتجہ اسکی وحدت افکار قلمادی ، فکر لرده ، بریشانلق باشلادی . حالوکه مملکتک بوتون قدرتی طویلامق سایہ سندہ یاییلاجق اعمار ایشی وار ، افکارده بو بریشانلق قورناردیغمز استقلالدن حقیلہ استفادہ ایدہ مہ مکملکمز ، حتی سلاحلہ قورناردیغمز وطنی یاشانامہ مقلغمزہ سبب اولاجق .

بن حدذاتندہ مملکتندہ « تک » بر فکرک ، « تک » بر قناعتک حکم سورہ بیلہ جکسہ قانع دکم . بوتون وجدانلرده بر قناعتک حکم -ورمی انحق پک ابتدائی جمعیلرده قابلدہ . طبیعتک کوزللکی رنگلرک اختلافہ استناد ایدیورسہ بر جمعیتک تکاملی دہ مختلف قناعتلرک بلیر مشر اولسیلہ قائمدر . یالکیز شورایی بیلملی کہ بو اجتهاد وقناعت اختلافلری ثمرہ ویرمک ایچون مبادیاً چاریشوب دورماملی ، بر برینی تعدیل ، یکدیگری اتمام ایلملی . قارشی قارشی یہ کلن ایکی جریان اجتماعی ، ایکی قناعت فکریہ بر برینہ نفوذ ایتمکسزین . چاریشوب دورورسہ بوندن تکامل دکل ، قارغشلق و آناارشی دوغار . ایکی فکر جریانندہ کی حقیقت نقطہ لریقی برلشدیروب استفادہ ایلہ بیلہ جک دماغلر یتیشملی کہ مملکتندہ متضاد . فکرلرک موجودیتی بر نعمت اولسون .

مملکت داخلندہ هر صمیمی قناعتدہ بر « حق » نقطہ سی واردر ، هراجماعی جریان دیویولان ازچوق براحتیاجی افادہ ایدر . مملکت احوالہ علم کوزیلہ باقائلر شو ویا بوذات طرفدن تمثیل ایدیلن فکرلرک استناد ایتدیکی اواحتیاجہ باقارلر ، هر قناعتدہ کی حقیقت نقطہ لریقی آراشد بر برلر . وقابل اولدینی قدر بونلری برلشدیرہ رک ممکن مرتبہ کنیش برکتلہ تک اطرافندہ طویلا ناییلہ جکی برمفکوره ، برائل کوستریرلر .

عجبا شیمدی تبارز ایدن مختلف جریانلری ، مختلف قناعتلری طویلا یلاجق کنیش بر فکر بولونا مازمی ؟

بونی آراشد برمازدن اول مملکتندہ تبارز ایدن ایکی قناعتک محافظہ کار ولیبرال ، یاخود

شرقي، غربي دينان ايکي زمهره نك استناد ايتديکي احتياجلر نه در؟ هرايکيسنده موجود بولونان حقيقت نوملري نره لوده در؟ بوني بولوق لارمدر .

مخافه کارلنك حسي وبافكري عوامل اولاييلير بعضي روحلر اساساً تبدل وتحولدن خوشلانمازلر، هريکي شي اونلره اذا ويرير . فقط حقيقي محافظه کار اولانلر بويه يالکيز دوغويه دکل، بر فکره، بر قاعته استناد ايتمک مجبوريتده در . بزده کي محافظه کارلرک استناد ايتديکي قاعته شويه اولاييلير: بر جمعيتک مؤسساتي ماضيسندن قولارلمش بر حالده ملاحظه ايديله مز . بر مملکتده کي مؤسسه نك قيمت وفانده سي وجوده کتيرن ماضيدر . سزا کر ملتک هرهانکي بر مؤسسه سي، هرهانکي بر عادت واعتقادني بکنميه رك اوني بيقيمه قالقارسه کز بر کره هر کسک روحنده بر عذاب، بر صيقيتي اويانديرير سيکيز . صوگرا يکيسي نره دن بولاجقسکيز؟ بن عقلاً الک فائده لي اولانني دوشونه رك يکي مؤسسه، مثلايکي بر شکل خلق ايدرم ديه مز سيکيز چونکه بر اجتماعي مؤسسه نك ايسلک و کوتولکني تقدير ايدن، اونلره قيمت ورن قوت عقل دکل عامه نك حس وجدانيدر . هم نهدن امين اوله لم که سرک خلقه تکليف اينديککيز شکل مؤسسه فائده ليدر . ديه ييلير سيکيز که باشقه مملکتلرده بارز نمره لري کورولمشدر . فقط بر اجتماعي مؤسسه ني نمره لي بر شکه صوقان ماضيسي وملتک اوکا وريدکي قيمت، حس ايلديکي مربوطيتدر . سزک تقليد ايله نقل ايدنه جککيز عادتلر و مؤسسه لر هان بواوصافي حائر اوليويريرمي؟ هم نه ايچون بوکوني اجتماعي مؤسسه لر مزي استهداف ايتديکمز غايه يه سوق ايدرک ترقی ايتمک بولي دورورکن اونلري ييقوب ناصيل انکشاف ايدنه جکي بللي اوليانلري يرينه اقامه ايدنه لم؟ باخصوص که بويقيمق ايچون صرف ايدنه جکمز جهد، يکي ايجاد ايتديککيز شکه استيناس ايتمک ايچون هر کسک طبيعيله حس ايدنه جکي عذاب و صيقيتي بوتجدددن استحصال ايديله جک فائده يه دکرمي؟ ... الخ ايشته صميمي محافظه کارلق بونوع حکملره مستند اولوق لازمدر .

ليبرالغه کلنجه اولک هدفی قيصه برمدته مملکتی مکمل عد ايدیلن شکه، مدنيت صوقيورمکی استهداف ايدر . مادام که مکمل اولان شکلي، مؤسسه ني عقلاً بولويورز، ياخود مکمل ديدکمز جمعيتلرده کورويورز . آرتيق شو ويا بوماني حساب ايتمه نه لزوم وار؟ قوتلي برال اونلري تأسيس ايدر وماضيدن منتقل، غير منقول، شکل حاضر مدنيت غير مطابق فکر واعتقادلري آتيويريرز . انقلابلر قوتلي بر عزمک محصوليدر . مملکت

بویه سریع انقلابه ، ماضیده کی عنعنه لرك تأثیرندن قور تولقله جانلانیر . ترقی بویه محافظه ایله دکل ، یقمق ویکسینی باقمقه یعنی انقلاب واختلالرله ممکندر ...

نم بوتوصیف ایتدیکم محافظه کارلق ولیبرالنت صمیمی و علمی کوروش صاحبی اولانلرك مسلککریدر . یوقسه قافانی برقاعته قاهدبران ذهنك عطاتی دولایسیله قفاعتلی اوزرنده دوشونه مین محافظه کار قیلغنده دارذهنلی انسانلری قصد ایتیمورم ، كذلك منور کورونك احتیاجیله مملکتده هر مقدس طانیلان شیئی بیله رك ، بیلمیه رك انکارایدن ، هر مؤسسه یی یقمغه چالیشان ، انحق قارغشلق واختلال دورلرنده ، یعنی صولرك بولاندینی زمانلرده کندینه موقع تأمین ایده بیله جکینی دوشون زوبه لری ده لیبرالر میاننده عد ایتیمورم . بوکیلر حد ذاتنده چوق جاهلدرلر ، نفسلرندن ماعدا برشیئی دوشونمز لر ، الحاصل روحلری خسته در .

بوزمره یی برطرفه آتدقن صوکر صمیمی محافظه کار اولانلرك لیبرالرك استناد ایتدکری حقیقت نقطه لریی تحری ایده بیلیرز . محافظه کارلرك هر مؤسسه ك ماضیسنه مربوط اولدینی ، بناء علیه بونلرك حقیقی ترقیسی انحق ماضی ایله اولان ارتباطك دوام و تکاملنده آرانابیه جکی حقنده کی ادعاری دوعری دکلیدر؟ باخصوص مانلرك بر مؤسسه یی کوکندن قازیوب یرینه دیکربی اقامه ایتك ایچون صرف ایتدیکی جهد واختلاللرك ویردیکی نمره لر هیچده بارلاق دکلدر . اختلاللرك اک بویوکلرندن ، اک شامل اولانلرندن یری فرانسر اختلال کیریدر . بواختلالی علم کوزیله تدقیق ایدن مؤلفلر اکثریله متفقدرلركه صرف ایدیلن قدرته ، فرانسه ك چکیدیکی اذا ایله (۱۸۱۵) ده الده ایدیلن نتیجه هیچده متاسب دکلدر . فرانسه اختلال کیرندن برعصردن فضله زمان کچمشدر . اوزمانکی اختلالجیلرك پك معقول کوردکری مؤسسه لر حالا اونلرك توهم ایتدکری طرزده وجوده کله مه مشدر . اونك ایچوندرک اختلالك عقبنده فرانسه ده یتیشن متفکرلر حریت یرینه ماضیدن قالمه ولایت ونفوذی مدح ایتمکه باشلامش لر ، اختلال یرینه تکامل تاریخی یی ترجیح ایشلدر . اوصیرالرده یتیشن زوزدف دومایسته ر کبی تاریخی نفوذ وولایته استناد ایدن متفکرلری برطرفه برراقیورم ، اوکوست قونت بیله برجهندن محافظه کار اولمشدر . اونك ایچون محافظه کارلرك ماضیدن منتقل مؤسسه لر مزی آتی تبدیل ایتدیرمه مسنی طلب ایتمکه حقیدرلر . انحق محافظه کارلر بونقطه ده قالمازلر ، اساساً وقایعک الجا آتیله دیکشمش ، برامرواقع حالی آلمش ، برشکل مخصوصا کتساب ایتش بر مؤسسه یی

طوتوب ماضیہ ارجاع اتمک ، ماضیہ تکرار وجودہ کتیرمک ایسترلسہ اووقت
ارتجاعی برمسلك طوتدیرمش اولورلر . ناصیل هر مؤسسہ یی یقہرق یکینسی همان یایمق
ایستینلر اختلاجی ایسہلر کریہمک ، ماضیہ تکرار احیا اتمک ارزو ایدنلر دہینہ
اختلاجیلر در . حالوکہ محافظہ کارلق روحیہ یرلشمہ مسی لازم کلن برشی واریسہ اودہ
اختلاجیلر کدر . حقیقی محافظہ کار ایستراہلہ مہ شکلندہ ایسترجی حالہ اولسون هر نوع
سریع تبدلک علیہندہ بولمق لازم کایر . شو حالہ محافظہ کارلق روحندہ اولان ، اوقناعتلری
طاشیانلر شومبدای قبول ایتملیدرلر :

بز حالاً یاشایان اعتقاد واجتماعی مؤسسہ لر مزی سریع تبدیلدن آزادہ بولوندیرمق
طبیعی تکاملنہ یرامق لازمدر . ارتیق ماضی اولان هرہانبکی برعادت، برشکلیدہ یکیدن
جانانلر یرمغہ قالقاملیدر .

شیمدی لیہراللرک ادعالرندہ کی حقیقت نقطہ لرخی بولالم . لیہراللرک ممکن مرتبہ سرعتلہ
مملکتی متمدن برسویہ چیقارمق خصوصندہ کی قناعتلری البتہ دوغریدر . بوہدفہ واصل
اولمق ایچون انکالر واریسہ اولورده قالدیرمالیدر . انجق عجبا بومدن سویہ وارمق
ایچون یول غایت سرعتی تبدیللر و انقلابلر میدر ؟ خایر ، سریع صورتدہ بر مؤسسہ یی
بیقارسہ کز قبلر دہ او مؤسسہ یی طوتان حسلری احیا ایدہ میہ جککیز ایچون هر زمان
ارتجاعہ ، اسکی مؤسسہ نک یکیدن دوغماسنہ امکان بر اقایرسکیز ، یکی وجودہ کتیردیککیز
مؤسسہ یی صاعلام اولارق یرلشدیرہ بیلیمک ایچون فضلہ قوت صرفہ مجبور اولورسیکیز .
لیہراللر بو اختلال و انقلاب یولنہ کیرمکسزین ، بو کونکی مؤسسہ لرک ماضی ایاہ علاقہ لرخی
قطع ایتمکسزین بک اعلاہدفرینہ واصل اولابیایرلر . ناصیل ؟ هر اجتماعی مؤسسہ نک
مسندی قبلر دہ کی حسلردر . بو حسلر ثابت ولایتیغیر دکلدرد . بالعکس دانما تبدل و تحول
ایچندہ در . فقط بوتبدل برحاک بسبتون باشقہ بر حالہ انتقال اتمسی طرزندہ دکل ،
ماضینک استطالہ سی شکلندہ اولور . اوصورتلہ کہ روحلردہ حصولہ کان بوتبدلی دقتی
برتبصر قدرتی اولمانجہ بیلہ مہیز . دہا آچیقجہ سی بو حسلر یکی شکل آلدینی وقت بیلہ
ماضینسی طاشیر . حسلرک بوانکشافی تحصیل ایاہ ، تربیہ ایاہ تسہیل ایدرسہ کز ، اسکی
عادت لری واعتقاد لری طوتان حسلر برینہ فرقندہ اولمقسزین یکیلری قائم اولور ، اووقت
اواجتماعی عادت و مؤسسہ یکی شکل اکتساب ایدر . او حالہ حسلرک ، فکزلرک مدنی
ترقی یی تولید ایدہ جک وجہلہ انکشافہ مساعد بر محیط حاضر لاینجہ فایہ کز حاصل اولور .

او حالده ليبرالرده دوعريدين دوعرييه عادتلي ، مؤسسہ لري دكيشديرمك ايجون مجاهدني بيراقلي ، فكر وحسلي انكشاف ايتديره جك محيط احضار ايليدز .

محافظه كارلق ، ليبراللك شوتعريف ايتديكم طرزده اكلاشينجه مملكتتمزك شيمديكي حالده بوايكي زمري برغايه بيرلشديره بيله جك برأمل ، برمفكوره بولونا بيلير . محافظه كارلر اجتماعي مؤسسہ وعادتلر زمري آني تبديلدن قورومق ايسيتورلردى دكلى ؟ ليبرالر بوني قبول ايتلي ، چونكه حقيقي ترقى سريع تحولاترده دكل ، ماضينك تيكاملي وانكشافنده در . يوكا مقابل محافظه كارلرده فكر وحسلك انكشافى منع ايتمكه قالمامليدر . چونكه بويولده عقيدہ ومؤسسہ لر محافظه ايدلز . عاداتا چورور وقيمتنى غائب ايدر . شورايي اونوتامليدر كه انكشاف ايتمين فكر ، حس ، عقيدہ محافظه ايديله مز . چونكه زمانله قيمتنى غائب ايدر . هردي حيات وجودى ياشاتمق ايسيتورسوق سربستجه انكشاف ايتديرملي ۲۰ . محافظه كارلرده برحس ، برعادتى ، برعقيده ني ياشاتمق ايسيتورلرله اونك انكشاف طبعيسنه انگل اولمالي ، طبعي سير و ترقيسنه بيراقليدر . اوكنه قونوليان هراجتماعي مؤسسہ وعادات طبعي انكشافه اوغزار . ترقى ده يودر .

دئك كه ليبراللك ايتديكي ترقى وجدانلرده ، حسلرده صيقتى وعذاب اويانديرمقسزين ، اجتماعي مؤسسہ لري ييقوب ياققسزين قابلدز . ديكر جهته در انجساعه كيتمه مك شرطيله محافظه كارلق روحنك ايجاب ايتديكي طرزده ماضيمزى انكشاف ايتديرمك ده ممكندر . بويله اولاجق طبعي انكشاف ده ترقى ني تايمين ايجون كافيدر .

شوايضا حات ، ظن ايديورم كه كرك محافظه كارلري ، كرك ليبراللري بيرلشديره جك برأمل بولمغه يارار . بوأمل ، بو مفكوره هر نوع سريع انقلابلردن ، كرك ايلرله مه ، كرك ماضى به رجعت طرزنده اولسون اختلاللردن صاقينمق صورتيله طبعي ترقى ني ايسته مك اولاييلير . محافظه كارلر بويله طبعي ترقى عليهنده بولوناميجه چي كي ليبراللك ده هدفلرينه محقق بيقارق ، ياقازقى واصل اولمق ايسته ملرنده معنا يوقدر .

بومقاله ده چيزديكم اساسلري مثبت اولارق معارف اصلاحاتى مدرسه تدرى ساتى ومحاكم شرعيه مسئله لرينه تطبيق ايليه جكم . بواوچ مسئله ده بزده كي محافظه كارلرله ليبراللك ترقى غايه سي اطرافنده ناصيل برلشه بيله جكلرينى ارايه ايديه جكم . دارالفنون تاريخ فلسفه معلمى

محمد امين

شرقیلره و غربجیلره

شرقی و غربجی نظریه‌لرینک اختلافانده آله حق وضعیتک نقطه رؤیتنه کورده هرابیکی طرفی هم حقلی هم حقسنز کورمک ممکن. دین اسلام؛ نه برمسلاک فلسفی ونه دهرمذهب اعتقادیدر. بلکه بشرک فردی واجتماعی احتیاجانک اعتقادات و معاملاتنه عام وشامل قواعد واساساتی تثبیت ایدن برشریعتدر. شو حالده برشریعت تدقیق ایدلدیکی وقت بونک موضوع بحث ایتدیکی مسائلدن بری آلوب اونی دیگر نظریه‌لرک اساساتندن ملهم بر فکرابتدائییه قیاساً تنقید ایتک طوغری اولسه کرک .. بر شریعت تنقید ایدلدیکی زمان تدقیقاتک باشلیجه اوچ نقطهیه توجیه ایدلمسی لازمدر. اولاء. موضوع بحث اولان شریعتک معین برغایه‌سی واری می؟ واریسه بوغایه نهدر؛ ثانیاً؛ بوغایهیه واصل اولمق ایچون وضع ایتدیکی قواعد مطلوب اولان نتیجه‌یی استحصاله مساعدیدر؛ و بونلر ارانسنده توافق واهنک تام موجودیدر؛ ثالثاً؛ اکر بویه ایسه او حالده بو قواعدی تقریر ایتک و بونلری مطاع قیلیمق ایچون مراجعت ایدلدیکی قوه تأییدیه‌لر تعلق ایتدیکی افعالک جنس ونوعنه کورمه بر توازن وارتباطی حازمیدر، دکلیدر؛ فکرمزی بر مثال ایله ایضاح ایده لم: هیئت اجتماعیه دن زیاده فرد اجتماعینک سعادت ورفاهنی غایه اتخاذایدن انارشیزست مسلاکی نظریه‌سنک اساساتندن بری اولان وهر فرددن اقتدارینه وهر فردده احتیاجنه کوره ایش ایسته مک ومنفعت تأمین ایتک، قاعده‌سنی قسطاس اوله رق قبول ایدوب ده هیئت اجتماعیه‌یی فردده ترجیح ایدن شریعتلردن برینک علی الاطلاق هر هانکی مسئله‌سنی حاده تدقیقندن کچیره جک اولور ایسه ک اوقانونلری غیر منطقی وتأمین مطلبه غیر کافی کوره جکمز طبعیدر. فردجیلک اساس اتخاذایدلدیکی تقدیرده میراث نهدر؛ نهدن کنج صاغلام هر درلو سعه مستعد بر آدم یانی باشنده علیل وهر درلو اهتمام واحتیاجلره مقتدر دیگر بری موجود ایکن هیچ بر سعی وکلفتی سبق ایتدیکی حالده بیک درلو انعام والطفه نائل اولور کبی تعدد ایتدیره بیله جک بیکلرجه سؤاله مسکت بر جواب ویرمک قابلیدر؛ دکل بویه اساسات اولیده اختلاف ایدن حق عینی نظریه‌نک معقی اولوب ده انجق مسائل تالیه‌سند آیرلان ایکی منظومه تشریعه قانونلرینی بیله ایضاح ایتک قابل اوله ییلور می؛ مساواتی عمده مطلق اتخاذایدن فرانسز قانونلرینک ذهیتله مشبوع اولور ایسه ک انکایز قانونلرینک اراضی میراثی اولاد اکبره تخصیص ایتسنده کی سر و حکمتی، فصل کلایه ییلیر؛ بو اصول

تنقید قبول ایدلدیکی تقدیرده بحق اعتراض و تنقید ایدلمه جک هیچ بر قانون تصور اولنه مازم . انسان ، بوشکلده کندی کندی جرح ایتمکسزین ایستدیکی زمان بر نظریه به التجا ايله بر قانونی باطیرر و صوکر ا دونوب دیگر نظریه به تمسک ايله مخالفی ابطال ایده بیلیر .

بیانات سابقه به نظراً غرب طرفدارلرینک ملل غربیه و خصوصاً فرانسز نظریه لرینک قسطاسلریله شریعت اسلامیته نك مسائلی تنقید ایتلمی و بوشکلده مناقشه به کیریشملری موافق انصاف اولسه کرک . چونکه جمعیت بشریه نك تکافل سعادت ایتچون هر برینک قانع اولدینی اساسلر بشقه بشقه در . بوکون غربده فرانسز اختلال کیرینک وجوده کتیردیکی مساوات ، حریت و عدالت عمده لرینک ترکیندن متحصل بر مبدأ اوله کوره تنظیم قوانینه حصر مساعی ایدلمکده بولمشدر . حالبوکه شریعت اسلامیته مبدأ اصلی اوله رق مکلفیتی قبول ایتیش و کافه احکامی بواساسه استناد ایتدیرمشدر . بناء علیه غرب قانونلرینی تدقیق ایتدیکمز زمان بونلرک حریت ، مساوات و عدالت دستورلرینه تطابق ایدوب ایتدیکی و بونلرک بر استنتاج منطقیسی اولوب اولدینی آراشدر مقلغمز لازمکدیکی کبی شریعت اسلامیته ده تتبع ایدلدیکمزده قانونلرینک مکلفیت فردیه اساسیله هم آهنگ وفاق اولوب اولدینی تحری ایتمککمز ايجاب ایدر . یوقسه بونلرک هانکیسنک جمعیتک قوام و بقاسنده و تأمین سعادتنده حائر رجحان اولدینی مناقشه ایدیله جکسه بومناقشه انجق اوئی ایتکنجی درجه ده کی تفرعانده دکل بلنکه مبدأ اولنده یعنی مساوات ، عدالت و حریت مفهوم مطلقلرینک مزوج شکلندن متحصل عمده ايله مکلفیت فردیه عمده اصله سنده یا ایدلینی تقدیرده منمر و مثبت بر نتیجه به موصل اولور . بناء علیه بو جهت حل ایدلدن تفرعانه کچوبده مثلا حریت نسواندن بحث ایتمک و قادیلرک سربستی مطلق اکتسایله حیاته آتلملرینی مدافعه ایتلکه عکسی رأیده بولنانلرک اقناع ایدیله بیلمسنه امکان یوقدر . چونکه بونلرجه بو تالیدر . جمعیت بشریه افرادی اراسنده کی مناسباتده حریت فردیه نك تأمین ایدیله میه جکنی . و عالم کونده حریت مطلقه اساساً موجود اولدینی . بونک شمدی به قادارده تطبیق ایدیله بیلدیکنی کورمیدیکنی ادعا ایدن بر کیمسه به حریت نسواندن بحث ایتمک و سربستی مطلق اکتساب ایتلملرینی مدافعه ایتک عمومیتی ترک ایدوب فرعه کچمک دکلیدر ؟

بناء علیه غربچیلردن شون رجا ایتمک اضطرارنده یزکه ؛ اولاه غربده آنفلوساقسون ، لاتین و جرمان کی مختلف اساسلردن مستخرج منظومه تشریعیه لرده کی عمده لردن هانکیلرینه

صرك آقشام

افنده باس طوتدی بردنبره یاز ،
بوویل کچیم کیزلی اولدی ، تیز اولدی .
قارش یوللردن توز قالدیردی پوراز ،
قوپان یول اوچلری اُکله نر اولدی .

آقشام ، صانکه بوشاق ایچمه دولار ،
داغلاک جلاسی کیتدکجه صولار ؛
روز کارده برقادین صاچنی یولار
آرتق بو یوللرده بکله نر اولدی ...

۱۲ ایلول ۱۳۳۹
حبیب فاضل

استناد ایندکاری بیلدرسونلر و ثانیاده استناد
ایتدکاری بو عمده نك بزه شریعت اسلامیه نك
عمده سی اولان مکلفیت فردیه دن دها زیاده
معاملات بشریه یی توزین وسعادت عمومی یی
تکافل ایده جکنی اثبات ایتسونلر . بو نقطه
حقنده کی مناقشه حل ایدلادکن و بر نتیجه یه
ربط اولندقدن صکره دیگر فرعی مسائلک
مناقشه سنه لزوم بیله قالماز . چونکه حریت
فردیه نك امکانه و جمعیت بشریه نك مابه القوامی
اولسی لازمکلیدکنه قائل اولان بر کیسه نك
حریت و سربستی نسوانی قبول ایتماسی کندی
کندی نقض ایتسی دیمک اولور . نته کیم

عینله مکلفیت فردیه یی اساس اوله رق قبول ایدن و جمعیتک سعادتک ملزومی اولدیغه
قانع بولان بر کیسه نك ده ایش نسوانه تعلق ایدنجه بو فکرندن فراغت ایده رک عکسفی
استلزام ایتسی تضاد تشکیل ایدر . ایشته بو نقطه ده یعنی عمده اساسیلر حقنده مناقشه
یایلوب بو جهت حل ایدلادن فرعی مسائلک له و عاینه ده اداره کلام ایتک مناقشات یومیه سیاسی
و ادیسی کچه میه جکندن بونی بوشکلده علمی ساحه یه نقل ایتمکده غربییلری حقسنر کورسیورز .
فقط ... اوت بیوک بر فقط ..

بر عرصدن بری امور تشریعیه نك معاملات قسمی بعض کشفیات و اختراعات جدیده
سائقه سیله گرفت و معضل برشکل آلدی . حیات اقتصادی اسکی زمانلره نظر آ کلیاً تبدل
ایتدی . دنیا کوچولدی . اولان ایکی همجوار مملکت ارانسنده کی تأثیرلر محدود و برنده
وقوعبولان معظم حادثات و تحولات او برنده غیر محسوس کچرکن بوکون آمریقاده تحدرت
ایدن اوفق بر تبدلک در حال عکس تأثیرلری آوروپا و آسیاده حس اولمغه باشلادی . آمریکا
بغدا یئک ندرت و یازیاده لکی ، بر فاریق نك افلاسی ، برانقه نك دیگر بریله اتحادی و الحاصل
دنیا نك هر هانسی بر طرفنده وقوعبولان الك اوفق بر حادثه سیاسی و اقتصادی نك عکس صداسی
هر طرفده طنان صدار پیدا ایدیجی برشکل عمومی آلدی . واپور ، شمعدوفر ، تلغراف
و الحاصل بیکلرجه اختراع مسافه لری قیصالتدی زمانلری اوزاندی . بتون عالم بو وضعیت

جديده كوره تأسيسات و تشكيلاتى اويدورمه
مجبور اولدى . شو بين المللى جريان قارشو -
سند چيغ كې متزايد بر سرعت و وسعتله بزي
تضييق ايدن قوت او كنده الارمى قولا رمى
باغلايه وق عاطل طوره مازدق . ايكي شقندن
بريى ترجيح ايتك مجبوريتى واردر . يابزم
مبادى تشريعيه مزله هم اهنك بر طاقه تأسيسات
و قوانين وجوده كتورمك و يا خود او كى
آردى دوشونميرك بشقلمرك تأسيساتى
عينا قبول ايتك . اسباب متعدده ايله علمى
دين بوكا حاضر لمامشدى . بناء عليه وظيفه سنى
ياپه مدى . زمان انتظاره مساعد اولمدينى

منظومه

دال بركون ديدى كه طومور جفته :
تخده بر يارا ايشلر كيسك ،
تيزم روز كارلر كدر و يرمه سين .
آنه لر بشيكدن دير چوجفته :
آجيكي كورمه سين كوزم عالمده ،
تسلى ديمكسك بكا صوك دمده .
بوتون ايندلىر يل آلير كيدر ،
طومور خق آجيلر سيل آلير كيدر ،
آنه لر بو يوتور ايل آلير كيدر ..

احمد قرسى

ايچون اوزمانك سياسيلرى ايستر ايستى من ايكنجى شقى ترجيح ايتديلر . بونك نتيجه سى
اوله رقد مملكتده ايكي ضداصلدن مشتق منابع و غايه لرى مختلف ايكي جريان و نظام حاصل
اولدى . بوكون دخى حالا عى وضعيته بوانيورز .

طبيعتيله بروض قانونك خصوصا معاملات قسمنده موجود ويا وجود بوله حق اولان
اك خرده فقرانه قدر هر شئي نظام و قاعديه ربط ايتمى نه ممكن و نه مطلوبدر . الويركه ،
بر شريعتك زنده و بابد ار اوله بيلمى ايچون قواعد اصليه سى هر درلو احوال و تغيراته كوره
احكام استنباطنه و تأسيسات تشكيكه مساعد اساسات متينه و جديدي محتوى اولسون .
بونك حيات و صلابتى محافظه ايتك ايسه بوشريعتك متسك و تابعينه عائد و راجعدر .
توكلمى د العلماء و رثة الانبياء « يورلمشدر . بر ميراث يديتك موقعه دوشمامك و بونلرك
معروض اولدقلىر لوم و عتابه مستحق اولماق ايجاب ايتزمى ؟

دياده بر شى تصور ايدم يورزكه محض نفع ويا محض ضرر اولسون . هنر اك آز
ضررلى اولانى ترجيح ايتك و بر طاقم قيود و شروط ايله بو ضرر لرى ممكن مرتبه ازاله
ايتكدر .

بوكون صنایع جسيمه و بيوك سرمايه لر دنيانك نظام اجتماعيسى هر ج مرجه سوروكلى
استعدادى كوسترييور . بوبيله اولمقله برابر رفاه بشرىك تأمينه فائده لرى طوقومدينى ده

ادعا ایدیله ماز . بز بونقطه لره التفات ایتدیکمز ایچون بونلره قارشى مغلوب اولورز . محو اولماق ایچون مجادله ایتک لازم . شو حالده تجهیزاتمزى نصل وجوده کتورملى ؟ غریک تأسیساتى عیناً آیرایسه ک سعادت بشریه یی ضامن اولدیغنه قناعت ایتدیکمز اساسات تشریعیه مزله تخالف ایدن جهتلر موجود اولدیغی ایچون هیئت مجموعه تشریعیه مزده بر اهنکسزک وار تباطسزلق تولید اید . چکی طیبی اولمقله بینه اجتماعیک سلامته منافی اوله جفی بدیهی . مثلاً باقه لرك ، انونیم شرکت لرك اکثریتک ضررینه اوله رق طفیلی بر اقلیتک منافعه خادم اولدیغی کوردیکمز ایچون باقه و آنونیم شرکت لری تشکیل ایتیه لم دیوب کچه بیلیرمی یز ؟ او حالده پک بیوک سرمایه لره احتیاج کوستن امور معظمه یی نصل باشا راجفز . بونک ایچون بزه بر بول کوسترک دبه محق بر سؤال قارشوسنده قلامزى یز ؟

شریعت اسلامیه نك ساکت اولدیغی بو کی خصوصیاتدن بشقه برده ناطق اولدیغی جهتلر وار که بونک معناسنک محیط و شمولی حقننده تنویرانده بولومق لازم دکلکی ؟ مثلاً عشر شرعی وار . بیک درلو اسباب دولایسیله بونک اصول معروفه سی وجهله النمی دائمی مشکلات اولدیغی کی عینی زمانده هم مکلفی و همده بیت المالی متضرر ایدییور . شمدی بو عشر شرعیدن مقصد شارع « هر مکلفک بیت الماله بر حصه تمنع افراز ایتسی وجوبی و فقط بو حصه نك ده حاصلاتک یوزده اونى تجاوز ایتماسیله تقیدیمدر . یوقسه اصول جاریه تبعاً به حال مقدار مذکورک عیناً جباتیمدر ؟ بونی حاصلاتک عشر نی تجاوز ایتیه جک و بو کا قبال ایده جک بر شکله اراضیک مقداری اوزرینه طرح و توزیع ایده بیلیرمی یز ؟ اکر بونی یابه بیلیرایسه ک نیچون یابه بیلورز . بو حصه نك عشر مقداری تجاوز ایتماسی نهدن لازم . عیناً جباتی اقتضاسنده بر سبب وار ایسه بونک فوائدی نهدر ؟ بونلری علمی بر صورتله تدقیق ایتک و حیات تطبیقیه نك تنظیمیه مکلف اولانلره بر مالزمه تشریعیه احضاریله ازانه طریق ایتک اقتضا ایتزمی ؟ و الحاصل هجممزک عدم مساعدیه سی حسیله افاداتمزى تکائف ایتدیرمه ک مجبور اولدیغمز شومسئله لر حقننده هم ساکن و ساکت قالمق همده عین زمانده غریجلری شریعت اسلامیه یه مغایر مفتبسانده بولمقله اتهم ایلک خصوصنده دم شرقیلری حقسز بولورز .

ابوسفیان ایله هراقلیوسك ملاقاتی

علمی تدقیقوله و یکی فکرله اوته دنبری آلیشمش اولان واونله خصوصی قیمتله ورن کنج دماغله بوکونک انتباه فکریسی ایله ارتق شرک صاف و زیره افقته توجیه نظر ایتک احتیاجنده درلر . شرق منابی ، بزم ایچون صمیعی و الهی بر ساحه در . بو ساحه کیردیکمز زمان روحلریمزده اصیل حسلر قایتاشیر و کندیمیزی دویمغه باشلارز . بو احتیاجی حس ایتدیکندن درکه منور علمانر شرق حقنده تنبعنامه لر یازمغه باشلادیلر .

روحي اولان بو احتیاج بوکون تمامیه تبلر ایتشددر . و انجی بونی تطمین ایتک مسئلهسی موضوع بحثدر بو سببله کونش اقلیمک خزان عرفاندن ، سلف دورینک مسعود حیاتلرینی ترسیم ایدن تاریخی منظره لردن بعض تابلولر و وثیقه لر عرض ایتک بر وظیفه حالی آلدی .

بونلردن بری اولقی اوزره مکه اشرافندن و جاهلیه دوری امراسندن ابوسفیان ایله یزاتس ایمپراطورینک قدس مبدنمکی ملاقاتی تصویر ایدن بر « حدیث » ترجمه ایدیورم . حضرت پیغمبرک اوصاف و مزایاسته و او دور مسلمانلرینک حیاسته ، عین زمانده ایمپراطور هرقلک دوشونجه لرینه تعلق ایدن بو حدیث بزی - بالخاصه بر مخاصم لسانندن اولدینی ایچون - چوق علاقه دار ایدر . بو وثیقه تاریخی بی ، بزم برنجی در حده موثوق منابع تاریخیه مزدن اولان بخاری شریفدن عیناً ترجمه ایدیورم :

بخاری دیورکه حدیثک راویسی اولان زهری « بکا عیدالله بن عبدالله بن عتبه خبر ویردی . اوکاده عبدالله بن عباس ، اوکاده ابوسفیان بن حرب خبر ویردی ، دیدکدن صوکرأ حدیثی شو شو صورتله نقل ایدیور . [۱]

هرقل ، ابوسفیانه و قریشدن بر بخار قافله سنه دعوتی کوندردی - بو صیراده

[۱] بو حدیث صحیح بخارینک باش طرفنده آلتنجی حدیثی تشکیل ایدر . بونی ، امام بخاری ابوالیمان الحکم بن نافعمن ، اوده شعیبدن ، اوده زهری دن روایت ایدیور . شارح بدرالدین عینی بو حدیث بخاریده اون درت یرده مذکوردر . بوندن باشقه کتب سته صحیحهدن مسلم ، ابوداوود ، ترمذی ، نسائی دخی بو حدیثی روایت ایتشلردر . بو بش کتابده بو حدیثدن باشقه ابوسفیاندن روایت ایدلمش حدیث یوقدر و اوندن یالکز ابن عباس حدیث روایت ایتشددر ، دیور . اصحاب کرامک اک بیوک عالم و مجتهدی اولان ابن عباسک بو حدیثی روایت ایدیشی حدیثک قیمت و موثوقیتی بر قانداها آرتدیرر . شونی ده عرض ایدیمکه حضرت پیغمبر زمانه عائد وقایع و روایات کرک پیغمبره و کرک اصحابه عائد اولسون هپسنه حدیث دینور . حدیث یالکز قول و یا فعل بخیه منحصر دکدر بو ملاقاته حدیث دینله سنک سپی ده بودر .

ابوسفیان و غیر مؤمن قریشیلر حضرت پیغمبر ایله حدیبیه ده عقد ایستدکاری صلح مدتی ایچنده ، شامده تجار ایدیلر - دعوته اجابت ایستدیلر . هرقل ، بندکانی ایله برابر «ایلیاء» ده ایدیلر . یاننده کی رجال ایله عقد ایستدیکي بر مجلسده ایکن اونلری دعوت ایستدی ، بر آرزو کر ا نزدینه قبول ایستدی ، ترجمانی ده چاغیردی .

ترجمان صوردی ، هانکیکنز پیغمبرک ادعاییدن اوداته نسب جهشتدن داهایاقینسکیز؟ ابوسفیان دییورکه ، نسب جهشتدن بونلردن اک زیاده یقین اولان نیم ، دیدم . هرقل ، « بو آدمی بکا یاقلاشدیرک ، اصحابی ده یاقین کتیرک و بونک آرقه سنه دیزک » امرینی ویردکن صوکر ا ترجمانه توجیه خطاب ایله سن بونلره تنبیه ایت ! بن بو آدمه پیغمبر حقنده سؤال لر صوراجیم ، اگر بکا یلان سویلر سه اونلر همان بونی تکذیب ایتسونلر ! ابوسفیان دییورکه والله ، اگر آرقاداشلریمک نی یالانچیلقله اتهام ایده جکلرندن اوتانماسه ایدم پیغمبره عداوتمدن دولایی یالان سوبله جهکدم .

صوکر ا هرقل ، بندن ایلك سؤال اوله رق شونی صوردی :

حضرت محمدک آرا کزده نسبی ناصلدر ؟ جواب ویردم .

— آرا مزده اونک اصیل و معظم بر نسبی واردر ! و دوام ایستدی .

— اوندن اول سزلردن بری بویه بر ادعاده بولوندیمی ؟

— خایر .

— اشراف ناسمی اوکا اتباع ایدیوردی یوقسه ضعمای ؟

— ضعیفلر اتباع ایدیور .

— بونلر آرتیورمی یوقسه آزالیورمی ؟

— آرتیورلر .

— بونلر ایچنده بودینه کیردکن صوکر ا خشنود اولیوب ارتداد ایدن بر کیمسه وارمی ؟

— یوقدر .

— سز اونی شو ادعالری اورتایه آتمادن اول کذب ایله اتهام ایستدیکیزی ایدی .

— خایر .

— غدر ایدیورمی ؟

— ایتیور ، فقط بز اونکله ، صالحه ده بز بو مدتده نه یاپاجغنی بیلمیورز . « ابوسفیان

هرقله سويلدېكېم سوزلرده ايشته بوسوزدن باشقه بر اسناد صوقوشدېرمق بنم ايچون ممکن
اولامادی . دييور .

— سز اونكله محاربه ايتديكيزمی ؟

— اوت .

— محاربه ناصل كچدی ؟

— آرامزده كي محاربه مناوبه ایله نتیجه لیدی اوبزه مظفر اولدی، بزاوكا مظفر اولدق [۱]

— او سزه نه امر ایدیور .

— يالکيز اللهه عبادت ايديكيز! اوکا هيچ بر شی شريك اتخاذايتمه يکيز، بابالريكيزك

ديدكاري ني ترك ايديكيز دييور وبزه نماز، صدق وعفت وصله رحم امر ایدیور .

هرقل ترجمانه : بوكا سويله ، بن سكا پيغمبرك نسيبندن صوردم وسن اونك

سزده شريف بر نسب صاحبي اولديغني سويلدك في الحقيقه پيغمبرلر بويله در قومك اصيل

ونسيب اولانلرندن مبعوث اولورلر . وسكا ايچكيزدن بري بويله بر ادعاده بولنديمی ديدمه

سنده خاير ديدك ! اكر اوندن اول بري ، بويله بر ادعاده بولسه ایدی اونكده اولجه

موجود بويله بر ادعايه توفيق حرکت ايتمه سی وارد خاطر اولوردی . آباء واجداندنه پادشاه

وarmi ديه صوردم ، وسن يوق ديدك ، في الحقيقه اكر سلاله سنده بر پادشاه اولسه ایدی

بو جديتك ملكنى ائله ايتك ايستين بر آدمدر ديه جكدم . اونى ادعاى نبوتدن اول

كذب ايله هيچ اتهام ایدیورمی ايديكيز ديدم . وسن خاير جواني ورك ! بوندده

آكلادم كه او ، انسانلره قارشى كذب سويله مديكى حالده اللهنه كذب سويله يه جك دكلدر .

أشرافى يوقسه ضعفاى اوکا اتباع ايدرلر ديه صوردم . سنده ضعفاك اتباع ايتدكاري ني

سويلدك ! في الحقيقه پيغمبره تابع اولانلر اشراف اولمايانلردر . صوكرا آرتيورلرمی ، آزاليورلرمی

صوردم وسن آرتيورلر جواني ويردك ! شهه سز امر ايمان ، تمام اولنجه يه قدر بويله در .

ايمان ايتدكېن صوكره — راضى اولما بارق — ارتداد ايدن وارمی سؤالنه قارشى ، يوق جواني

ويردك ! بوده كوسترييور كه ايمانك بشاشتى آرتق قېلبره نفوذ ايتمشدر . ايمان ، قېلبره قاريشنجه

دائما بويله اولور . غدر ايدرمی ديدم وسن خاير جواني ويردك ! بوده بويله ... پيغمبرلره

[۱] ابوسفیانك بوسوزندن اول اوچ محاربه اولمشدی . بونلر بدر ، احد ، خندق محاربه لریدر .

ديمك كه ابوسفیان حديبيه مصالحه سنى كندى ايچون مظفریت عد ايتمشدر . حالبوكه آرز زمان صوكرا
عكسى تحقق ايتدى .

غدر ايتمزلر . سزه نه امر ايدييور ديهه صوردم الله عبادت ايتمكي واوكا هيچ بر شي
اشترك ايتمهكي امر ايتديكني وسزي بونلره عبادتن نهى ايله ، نماز ، صداقت وعفت دن
يحت ايتديكني سويلدك . اكر بو سويله دكلرك دوغرو ايسه او ، ياقين زمانده شوايكي
اياغمك باصديني ردمالك اولاجقدر . في الحقيقه ، بن ، اونك ظهور ايدد جكني بيلوردم .
فقط سزدن كله جكني ظن ايتيوردم . اكر واصل اوله ييله جكمي بيلسم ، اوكا قاووشمق
ايچون كافت ومشقت اختيار ايدردم ، زردنده اولسه ايدم ، آياقلىرى ييقاردم ، ديدى .
صوكر اهرنل ، حضرت پيغمبرك « دحيه » ايله « عظيم بصرى » يه كوندروبده بصرى
أميرى طرفدن كنديسنه ايصال ايديان مكتوبى كيتيردى [١] واوقودى .

مكتوبده شو سطرلر يازيلي ايدى :

بسم الله الرحمن الرحيم

من محمد عبدالله ورسوله الى هرقل عظيم الروم . سلام على من اتبع الهدى . اما بعد
فانى ادعوك بدعاية الاسلام اسلم تسلم يؤتلك الله اجرک مرتين فان توليت فان عليك اسم اليرسين
وياهل الكتاب تعالوا الى كلمة سواء بيننا وبينكم ان لانعبد الا الله ولا نشرك به شيئاً ولا نخذ
بعضنا بعضاً ارباباً من دون الله فان تولوا فقولوا اشهدوا بايمانهم مسلمون .

ترجمه سى : اللهك قولى ورسولى محمددن ، روملك بيوكى هرقله ! هدايته اتباع ايدن
كيمسه يه سلام ! بن سنى اسلامه دعوت ايدييورم . اسلام اول ، سلامت بولورسك ؛ الله سكا
اجرک ايكي دفعه ويرر . اكر يوز جويرسهك تبعه نك كنهى ده سنكدر . اى اهل كتاب
سزكله بزم آرامزده مساوى اولان كلمه يه يوكسلدكيز ! اوكله ، يالكيز بر الله عبادت
ايتمه من ، اوكا برشى اشراك ايتمه من و بر قسمزك ، اللهدن باشقلىرى ، انسانلرى ، رب
اتحاد ايتمه لرى در . يوز جويرنلره ، شاهد اولك بزمسلمانز ، ديك ! .

ابوسفیان دييوركه هرقل سوزلىنى سويله يوب دبمكتوبى او قومقدن فارغ اولنجه زردنده
كورولتى چوغالدى ، سسلر يوكسلدى وبزى اورادن چيقارديلر . ديشارى يه چيقارلدیغمز

[١] « دحيه » عرب بکلرندن غایت ياقيشقلى بر ذات ايدى قيله سى ايله برابر اسلام اولمشدى .
هرقله يازيلان مکتوبى بو ذات هرقلك « بصرى » دهكى واليسنه كيتيرمشدى . بصرى ، حوران
دينلن شهردرکه حجاز ايله شام آراسنده اولوب عربلرك بيزانسلىلردن ايلك فتح ايتدكلرى يرر .

زمان بن آرقاداشلریمه ابن ابی کبشه نك [۱] ایشی بویودی ، اوندن بنی اصف (روم) ملكی بيله قورقیور دیدم ، ذننا بن ، الله بنی اسلامیه نائل ایدنجهیه قدر ، محمدك هر حالده ویاقینده مضفر اولاجغنی یقیناً بیلوردیم . هرقلک وایلیامك امیری اولوب شام خرسستیانلرینه « اسقف » تعیین ایدیلن « ابن ناطور » آکلادیورکه هرقل ، ایلیاده کلدیکی زمان بر صبح يك فنا ویریشان خاطر بر حالده ایدی اوکا بطریق [۲] سنك بوحال وطورینی فنا کوربیورز دیدیلدی « ابن ناطور علاوه ایدرک هرقل حزاء (نجومه باقان) ایدی واونلرد ، بوسؤالی صودقلری زمان شوسوزلری سوله دی ، دیور ، بن بوکیجه نجومه باقدیغم زمان « ملك ختان » نك ظهور ومظفر اولدیغنی کوردیم بوأتمده ختانی اولانلر کیملردر ؟ دیدی بطریق ، ختان اولانلر یالکز هودیلردر ، اونلرک ایشی سنی قساوتلندیرمه سین ، مدینه لره برر مکتوب یازیکز ! اورالرده کی هودیلری قتل ایدرلر . جوابی ویردیلر .

تام اونلر بومذا کرده ایکن هرقله « ملك غسان » کوندردیکی برآدمك رسول الله بن بحث ایتدیکی اخبار ابدلی بونی استخبار ایدن هرقل ، کیدیکز ، تحقیق ایدیکز ! اوآدم ختانلیمیدر دیه امر ویردی . کیتدیلر ، تحقیق ایتدیلر وهرقله ختانی اولدیغنی سولیدیلر . نهایت هرقل . اوآدمدن عربك ده ختانی اولوب اولمدیغنی تحقیق ایتدی وختانی اولدقلری جوابی آلدی بونك اوزرینه ایشه او . بو امتك ملكی (صاحبی) در ظهور ایتش ومظفر اولمشدر دیدی .

بون متعاقب هرقل « رومی » ده بولونان ومعلومات اعتباریه کندیسنك نظیری اولان دوسته [۳] بر مکتوب یازدی وحصه کتدی مکتوبك جوابی آلنجهیه قدر اوراده

[۱] ابی کبشه پیغمبرمرك سوت بابای حرت بن عبدالعزینك کنیه سی در مع ماقیه اجدادنن برینك کنیه سی اولق احتمالی موجود اولدیغنی کبی خزاعه قبیله سندن قریشلر کبی پوتلره طایمان آبی کبشه نامنده کی برذاته تشبیه طریقله مخالفلر طرفدن پیغمبره ویریلن برکنیه اولق احتمالی ده واردلر شارحلر بولردن ماعدا دیگر ضعیف احتمالرده درمیان ایدیورلر .

[۲] اسقف ، بسقپوس کله سندن معبردر چونکه پ عرجه ده ف صورتده تلفظ اونور . شارحلرک بیاناتدن عربلرجه اوزمان ، رهبانك عنوان درجانی راهب ، قسب ، اسقف ، مطران صورتده اولدیغنی آکلاشیلیور ، مع مافیله شارحلر قاموسه باقارق اسقف کله سنی رئیس دینی معناسنه کلن بر اصلدن اشتقاق ایتدیرمشلر ، بطریق ده قوماندان معناسنده تفسیر اتمشدرلر اگر بطریق ، راهب معناسنه آلنیرسه بسقپوس دوشنده وقسیس فوقنده بردرجه اولارق آلنقی ایجاب ایدر .

[۳] رومیه دن مقصد ایتالیا ده کی روما شهریدر . هرقلک اورادمکی دوستی شارحلرک بیانه نظرآ صغاطر نامنده بر بسقپوس ایدی . حصص ، شام داخلنده برشهردر . شام دیلنجه بوکونکی شام شهرینی

قالدی . نهایت هرقلك رأینیه موافق اولارق بنی « صام » ك خروج وحق پیغمبر اولدیغنه دائر دوستك مکتوبی کلدی ؛ بونك اوزرینه هرقل « حص » ده کی کوشکنده روم رجالك نزدینه گیرمه لرینه اذن وردی و ویرمش اولدیغی امر اوزرینه قبولر قاباندی صوگرا یوگسك بریره چیقدی وای معشر روم ! سز فلاح ورشد ایستور و ملائکیزك قالما-نی تمی ایدیورمیسکیز ؟ ! اولیه ایسه بو پیغمبره « بیعت » ایدیکز ! . بوسوزی ایشیدن رجال حمار وحشی گبی باغریشارق قویه آتدیلر ؛ حالبوکه قبولر قابالی ایدی ، چیقامادیلر . هرقل اونلرک بونفرتی کورونجه ایماندن مأیوس اولدی . واونلری نزدیمه کتیریکیز امرینی ویردی . بن دینکی سوزلریمی سزك دینکزه شدت مربوطیتکیزی امتحان ایتک ، آکلامق ایچون سوبلدم و آکلام دیدی . بوسوزی ایشیدن رجال هان هرقله حرمة یره قابادیلر و بمنون اولدیلر ، هرقلك صوگ ایشی بوایدی . بونی صالح بن کیسان و یونس و معمر ، زهریدن روایت ایتدیلر .

صحن مدرسه سی فلسفه واجتماعیات مدرسی

۲۱ تشرین ثانی ۳۹

بوسف ضیا

تصحیح : بکن نسخه ده کی حدیث مصاحبه سنك آلتنجی صحیفه سنده سکیزنجی سطر کاملاً اورادن قالدیرله رق ایکنجی صحیفه نك برنجی سطر اولقی اوزره یازیلاچقدیر .

چوجغه محبت وعائله یوواسنده رفاه مسئله لری

دنیا به کابن یاورو تمامیه مدافعه سز ، یکانه سلاخی آغلامقدن عبارت و بوتون معناسیله محتاج حمایه بر مخلوقدیر . حتی دینه بیلیرکه دنیا بوزنده کی حیاته باشلایان مخلوقات یاورولرینك اك محتاج حمایه اولانی واك اوزون زمان محتاج حمایه قالانی انسان یاوروسیدر .

طبیعت بو احتیاجی آنه نك حیاته فطرة قویدینی محبتله ، مربوطیتله تطمین ایتیش ویاورونه قدر زمان محتاج حمایه قالیرسه او یاورونك آناسنده او نسبتده دواملی محبت حسی ویرمش بوتون ذوی الحیاتك حیوانی قسمنه تشمیل ایتدیکنی کوردیکمز بو حس

آکلامامیلدر عرب لسانده شام شهرینه ، دمشق دیتور . شام ایسه العریشدن فرانیه ، جبل طیدن انطاکیه یه قدر اولان واسع قطعه درکه حدیثك باش طرفدن آکلاشیلدینی وجهله قدس ، بو قطعه داخلنده در .

محبتی قادینه ده ویرمنځ ایسه ده تربیه کوربه نك و احتیاج و مجبوریتلر قارشوسنده قالان و صاحب ذکا و محاکمه اولان انسانلر بو خصوصده کی حیاتی قسماً تعدیلاته اوغرا تمشلر دره .

بوراده بابانك اولادینه قارشى اولان محبتدن بحث ایتیمورم . چونكه چوق مناقشه ایدلمش بر مبحث اولوب بزی نقطه نظر بمزجه بو کونکی مقاله ده علاقه دار ایتیمور . اساس اوله رق فطرة بك طبیعی اولان آنانك اولاده قارشى محبتی نظر دقه آلیورم .

بو محبت متبدلدر دیمشدم ؛ حقیقه بعضاً بو محبت متزید اولور ؛ فرضاً رفاهی یرنده بولتان و بربرینه قارشى اعتماد جاری اولان عاڼله لرده اولادله تماس و اولادك اویینه احتیاجی تمادی ایتدکجه محبت ده تزاید ایدرك کیدر . فرضاً بو بودیکی حالده ذکاسی درجه طفولیتی تجاوز ایدمه بن بعض بسیط ذکالی چو چوقلره قادشى اوین ده ا زیاده محبتلی اولورلر ؛ فضله امك و یردکلی ، خسته لمرلر دن دولای فضیله اوزلرکلی چو چوقلرینه ده ا مربوط اولورلر . بعضاً ده بو محبت بالعکس تناقص ایدر : اکر چو حق ایکی طرفدن برینك سبب زیانی اولورسه چوځنه اولان محبت کیتدکجه آزالیر . شوراده عرض ایدیم که آنه لرك تربیه و تحصیللری و بناء علیه محاکمه لری نه قدر بسیط اولورسه اولادینه قارشى اولان محبت حسلری ده او نسبتده چاوق منزلزل اولور . یعنی تربیه و تحصیل ايله متناسباً تزاید ایدن دیگر پروری حسی اولاد محبتده ده جا یردر ؛ و شخصیت حسلری ايله مشبوع اولان جاهلجه بر آنه کندى حیانه ، استقباله انکل تشکیل ایدمه بيله چك اولان اولادندن بك قولای فدا کارلق ایدر .

بك البم اولان شو وقایع کنچ آنه لرك ، زوجندن آیرلایینی وقت چوځنك باباسنه اعاده سی طرزنده کوزو کور ؛ تعبیر مخصوصیله سربست قاله بيلمك ایچون ، باشقه بر قسمت بولایيلمك ایچون ، د چوځنی باباسنه آتارلر . ایشه استقبال قیغوسی قارشوسنده چوځندن فدا کارلق مسئله سی .

دیگر بر مثال ده اوجانك محافظه سی اوغورنده چوځنك فدا ایدلمسی مسئله سی . کنچ قادین قوجه سنك کنديسه مربوطیتنی کنجلیکی و کوزللیکی ايله تأمین ایتدیکنه قانع بولندیغندن کوزللیکنك انقراضه مانع اولمق اوزره چوځندن فدا کارلق ایتمی لزومی والده سندن او کورنیر . چونكه بو بوك آنه طوروتی سور ایسه ده قیزی ده ا زیاده حمایه مجبور اولدیغنی دوشونه رك بوتون بیلکیرینی بو خصوصده تطبیق ایدر و قیزی نه نصیحت ایدر .

«وجوديکي خير پالاما. چوڭفه مه ویرمکه ضعیفلاړسک، وجودک طراوتی غیب ایدر، ارککه اینان اولماز، بناءً علیه چوڭفه امزیک ویرمه دن کس.»
 ضعیف روحی، آرتحصیلی کنج آننلر نژدنده باییلان بوتشویقلر اکثریتله موفق اولور. یعنی چوڭفک مه دن محرومیتله نتیجه لیرکه بو حال تام بر موفقیت دکادر. چونکه یاز موسنده اینک سودی اتمه محکوم قالان چوڭقلرک چوق دفعه سبب موتی اولور. مسئله بو قدرلده قالماس؛ چونکه کورولوزکه بوتون بونلر قادینک ارککه قارشق عدم اعتمادی محسولیدر. اختیار والد سلیرکه قیزی ضعیفلار، طراوتی غیب ایدرسه ارکک کنديسند بولان تعدد زوجات حقندن بالاستفاده بر دیگر قادینی آله بیلیر. لکن بو انسانه چوڭق فدا اولنه جقمش؛ اختیار والد ایچون کندی چوڭنی ده قیمتداردر. کنج والد ایسه کندی چوڭنی حمایه اتمه بی دوشونه چک قدر صلابت روحیه مالک دکادر؛ وضعیته راضی اولور.

ایشته بویه جه دوام ایدن و یوانک ایکی عنصر مهمی آراسنده تشکیل ایدلش اولان رقابت فمالتی ارککی بو کبی دوشونجه لردن اوزاق بولوندورمه نك دیگر چاره لرینه تحری ایتدیرر: ارککی دائمی بر احتیاج مادی ایله قارشیلاشدیرمق.. چونکه مادی اوله رق حال رفاهه واصل اولان بر ارککک باشقه بر قادینه ایمرنک جسارتی حاضر اوله بیله جکنی دوشون اختیار والد لر بوکا مانع اولمغه اوغراشیرلر. وتعبیر مخصوصیله: «چناق ایکی ایسه برنی قیرملی، طرزنده یووانی اداره ایدن آدمی دائمی بر احتیاج مادی ایله قارشیلاشدیرمه غیرت ایدرلر.

شمعی عائله لرینک ایچ یوزینک خلاصه سی کوره یلیرز: ساکن و محبتله مالی کبی کورون یوواده شو غننه لر ایجابی اوله رق، ایکی مهم عنصرک، باخصوص یووانک ناظمی، صاحبی اولان زوجه نك زوجه قارشق عدم اعتمادی و دائمی بر تیقظ حالنده بولومیه سی، ثروتک تراکنه مانع اولوشلر، چوڭقلرک اوزدلمی، وبعضاده فدا ایدیلشی کبی نتیجه لر. طبیعی عواقب اعتبارایده هر کون کوردیکمز منظره؛ یعنی اسلام عائله لرینک ثروتدن، رفاهدن محرومیتی.

بوتون شو احوالک سبی بر گلده اجمال ایدیله بیلیر ظن ایدیورم: طلاقک وتعدد زوجاتک قولایانی.

فی الحقیقه شریعت اسلامیة تعدد زوجات ایچون بر چوق آغیر شرائط قومیش؛

لکین ارککلر الله تدویر ایدیلن بو مواد قانونیه یی ارککلرک کندی لهلرنده تدویر
 اوغراشماقلری بزنه قدر ادعا ایتسه ک قادی نی اینه اقناع ایدمه یز . ظن ایدرسم تمدد
 زوجات حق و قولایجه تطلیق حق باقی قالدیجه وهرهانی بر قادی نك تطلیق ایدلیدیکی ویا
 اوزرینه بر اورناق کلدیکی حکایه سنی دیگر برشرده کی قادی ن حکایه اوله رق ایشیده بیلدیکه
 قادی ن بو قناعتده ، بو عدم اعتمادده و بناء علیه یووانک رفاه مادیسنه و کندی یاوروسنه
 قسماً دشمن کی باققده دوام ایدمک و برچوق عالمه لک فلا کتلیرینه شاهد اولان وصاحب
 محاکمه واذعان انسانلرده قادی نده عنعنوی اولارق یرلشمش اولان بو حالت روحیه یی حق
 بولمقده دوام ایدمک کلدرد .

مدرس دونتور

قرری راشد

توضیح متشابهات

آیات واحادیث متشابه عالنده ، نافذ و صمیمی بر نظرله جولان ایدمک اولورسه ق
 معانی متشابه و اوکا دلالت ایدن الماطی ، شبهه سز ، بر قاج قسمه منقسم بولاجز .

برنجی قسم

جناب حقک ، علمی کندی نه آیردینی و باشقه سنی اطرافده طولاشدیرمدینی
 بر طاقم احوال اخرویه یی ناطق اولان آیات قرآنیه درکه شو معناه متشابهاتک قرآنده
 ورودی بر امر ضروری در : دینک ارکان مثبتیه سی مقاصد رضیه سی جمله سندن بری ده
 نصب ایله مأمور اولان انسانلره قارشو احوال عالم آخرته دائر بیاناتده بولونمقدرد .
 بناء علیه بوکی متشابهاتک قرآنده ورودینه بشقه بر سبب و حکمت تحریرسند اختیار کلفته
 لزوم یوقدر . چونکه بونلرله اصل وظیفه تبلیغ ایفا ایدلش بولنور . بوکی متشابهاتدرکه
 آنلرک تأویل حقیقیسی اللهمن ناشقه راسخ و غیر راسخ هیچ بر فرد آفریده نك بیله مه به -
 جککنده خلف و سلف متفقدرلر . اوت راسخینک خطئه علمی نه قدر کنیش اولسه
 همه حال حس و عقلک حکمی دائره سندن دیشاری چیقامازلر . آنک ایچوندرکه
 بیانات الهیه نك حس و عقل خارجنده دوران ایتدیکی کورونجه در حال او میدانه
 کندیلری ایچون جولانکاه بولونمادیغنی اعترافاً « آمانبه کل من عند ربنا » دیهرک سمت

تسلیم و تقویضه قوشارلر . شو حالده لفظ جلال اوزرینه وقفك لزومنده شبهه و مخالفت یوقدر . یالكز شوراجقده موجب استیضاح بر نقطه قالیر (كل من عند ربنا) ایله تسلیمیت خصوصنده بوتون مسلمانلرك مشترك بولونملری لزومی درکار ایکن راسخینك بو خصوصده کی امتیازلی نه دن ایلری کلیور. آ کاده جواباً دیرزکه أوت حس وعقللرینك نزهیه قدر اوزانه بیله جکی و نزه دن دونك لازم کله جکی بیلنلر آنجق راسخون در . آنلردن باشقه لری بونی بیلهمه دکاردن حس و عضو خارچنده ده آت اویناغمه قالدیشوب دوشمه لری وارد خاطر در .

لکن راسخون بویه می یا - آنلر مدرکات حسیه و عقلیه یی فرق و تمیز و ماورای حس طانیدقلردن ایلری کیمزلر سقوط تهلهک-سندن وارسته قالیرلر . مثلاً جنت جهنم ثواب و عقاب بونلرك کیفیتی تنعیم و تعذیبك شکل اخرویی و درجه سی حشر و نشر و زمان سلتك ایجاد و اعدام کی حس و عقلك بارینه میه جنی و اوزانامیه جنی نقطه لره کلنجه معترف عجز اولمده کچیکمزلر . عوامك بولوندیغی تهلهکدن یاقه یی قورتارلرلر ده بوندن بیوک امتیازی آراسك ؟

ایکنجی قسم

احوال آخرته منحصر اولمایوب اللهك و انبیانك کندیلرله اتصاف ایتیه چکنه عقل و سمعك شهادت ایله دیکی بعض صفاتك جناب حق و انبیایه اثباته دال اولان آیات جلیله در . مثلاً : و لکنه القها الی مریم یدالله فوق ایدیهم کی آیات بوکی متشابهات جمله سندن در . ساف و خلفلرك جولانکاه منازعه سی اولان متشابهات ایشته بونلر و امثالی متشابهلردر . متشابهاتك معانیسی بشقه سی بیلمز فکرینه ذاهب اولانلر - قول تسلیملره راسخینه تخصیصنده دیرلرکه اولنلر راسخین محکم ایله متشابه آره سی تمیزه مقتدر اولدقلردن محکمدن حاله فکره متشابهده تقویضه شتابان اولورلر . لکن اونلرك ادراك تمیزیسنه هم آهنگ اوله مایانلر محکم ایله متشابهی بربرینه قانارلر متشابهده حاله فکره قالدیشمالری احتمالی درکار اولغله حصر سابقك وجهی پك آشکاردر . متشابهاتك معانیسی راسخین بیلر فکرینه قائل اولانلر تخصیص مذبور : رسوخ علمییی اولمیانلرك راسخینی تقلیداً وادی تأویله دالمالرینی منع و زجر حکمتنه مبتنی در دیرلر . متشابهاتك شو قسمی - عالم غیبه خاص اولمایان نقطه لرده بولندیغی کی کندیلرینك قرآنده ورودی اوزرینه -

ملاحظه طرفندن یوقاریده درمیان اولنان اعتراضلر وارد اولور. جوابلری ایچون « فواید متشابهات بجنه مراجعت کافته قاتلامق لازمدر .

اوجنچی قسم

برطاقم متشابهاتدرکه اولنلرک معرفت حقیقته آنجق راسخینک بعضیسی واصل و نائل اولابیلیر، کافهسی دکل . عبدالله ابن عباسک مظهر اولدینی - اللهم فقه فی الدین و علمه التأویل - دعای پیغمبرییی بوکی متشابهاته وصولک بعض راسخین ایچون ممکن اولدینی کوسترر . شمعی بو اقسام کرکی کی تظاهر ایدنجه و ذهنارده آدم عقللی یرلشنجه لفظ جلال اوزرنده هم وقف همده عطفک جائز اولدینه شبه اولمادینی کی سلف و خلف آراسنده کی منازعهده برطرف اولور ظننده یز .

* *

طریق سلف سلامتی مستلزم جدال و خصومه منافی اولدینی کی امتک و ملتک خیریلیری نک وجدانلری کی زمانلریده زمان تسلیم و مخالفت اولغله مسلک سلفک اووقته کوره یوروتلسی حیز امکان و سهولتده ایدی .

ایشته غزالی مرحومک کندینه مخصوص بر اسلوب بلیغله ترجیح و انتخاب و عمومه توصیهده شتاب ایلدیکی شو مسلک سلف قوجه غرایلنک منهای کالانی اولماسی لازم کلن اواخر حالته دوغری سانج اولمش برمسلك ثانویسیدر .

یوقسه غزالی اوائل احوالنده متأخرین طرفندن بولوندینی ، بحث و مناظره نک طرفدار جاذبه داری اولدینی پک قیمتدار آثاریله ثابتدرکه کافهسی مرحومک اوائل احوالی وکنجلك قوتنک حجرات دماغیه سنده اریاندردینی اشتعال تأثیراتیله زنا ربصیرتندن فیرلامش شراره لرك محصولیدر .

مسلک سلفی التزام و توصیهده ثبات و اوخصوصده ایلری واراندلرک ، خلافتکیرانته غایت عالمانه ، واقفانه ضربه لر ایندیرنلرک قهرمان یکانهسی « شیخ الاسلام » ابن تیمیهر . مشارالیهک همان ضرعلنده مسلم اولان طول باغنه انضمام ایدن حفظ شریعت و حمایت نوامیس دیاننده کی شدت وحدتی کندینی بتون اشاعرهیه قارشی بی پروا اعلان حربیه قدر سوق ایلش و غزالی ، فخر رازی ، ابوبکر باقلانی و سائر کی نیجه نیجه اعظمه و صوفیه نک هان هان آلاینه بردن ، باخصوص محی الدین ، ابن فارض ، ابن سبعین

حقارنده صوك درجه شدت لسان استعمالده بولونمشدر شيخ الاسلامك رؤسای اشاعره
وأساطين بحث و مناظره دن فخر رازی نثره قناعت اجمه يه رك نظماً یايدینی هجومه لردن بریسی
رازینك (محصل) نام اثری علمبنده یازدینی شومنظومه در . [۱] :

محصل فی اصول الدین حاصله ، من بعد تحصیله علم بلادین ، رأس الضلالة فی الافك
المبین فماء فيه فاكثره وحی الشیاطین .

مدرسه سلیمانیه تفسیر مدرسلرندن

مردت

فلسفی :

سهروردی

— چکن نسخه دن مابعد —

شهاب الدین ابو حفص سهروردی ، شیخ مقتولك معاصریدر . شیخ دن ۱۴ سنه اول
دوغمش و ۴۶ سنه صوكر ۹۳۱ یاشنده وفات ایشمدر . بغدادده قازاندینی شهرت علمیه یه
بناءً مدرسه نظامیه مدرس اولان و اصحابی طرفدن نامنه تکیه انشا ایدیلن ، سهروردیه
طریققی تأسیس ایدن ، خلیفه ناصر طرفدن محمد خوارز مشاهی یه سفارتله کونده ریله رك
موفقیت قازانان شهاب الدین سهروردی ایشه بودر . شیخ مقتولك ده بونك ده تاریخده کی
شهرت لرینك شهاب الدین سهروردی اولماسی علامه قطبی آلداندینی کی ده ابرجوق یا ککشلقلره
سیبیت ویرمشدر . از جمله درکاه مجموعه سنده [ج ۲ ، ص ۷۷] پروفیسور باینته رك
« سیماونه قاضیسی اوغلی شیخ بدرالدین » عنوانلی مقاله سنده کی « اسمنه اضافتله سهروردیه ،
اشراقیون ویا نوربخشیه تسمیه ایدیلن طریقتك موسی سهروردینك حكمة الاشراق عنوانلی
اثرنده ... الخ . » دیه یازدینی شو سوزلر کاملاً نو ایکی ذاتی بربرینه قاریشدر مقدن متولد
خطالره دولودر . سهروردیه طریقتی ، عوارف المعارف مبدعك بغدادده تأسیس ایتدیکی

[۱] یعنی : کتاب اصول دین حقنده یازلمش و محصل نامنی آلمش بر اثر درکه اونی تحصیلدن
صوكره حاصل اولان نمره دینسز بر علمدر . عقائد دینه ده آچیقندن آچیفه افتراقی محتوی اولان
بو کتاب رأسی ضلال و محتویاتك چوغی ده الهامات شیطانیه در .

طریققدر که الیوم بغدادده و هندده بو طریقتهک متسبلری واردر [۱] شیخ مقتول، اشراقیون نامیلده بر طریقت بو قدر. بو، بر مسلك فلسفیدر که بر قاج متفکره منحصر در. نور بخشی طریقی ایسه بخاراده محمد نور بخش نامنده کی بر ذات طرفدن کندی نامنه تأسیس اولونان بر طریققدر که [فاتح کتبخانه سنده ۴۳۲ یکی نومروده مقید کتاب الیان والنبدین ص ۲۰۵] سهروردیدن تام اوچ عصر متأخردر. شیخ سهروردینک، آثارنده صیق صیق خلق آدمی دکل خواصه خطاب ایدن بر فیلسوفدر. کنندیمی ایلریده حیاتی ندقیق ایدیلیرکن کوروله جکی وجهله بر مزوی اولمقدن زیاده حیات آدمیدر. سیاحت ایتدیکی یرلرده سیر ایلرله کیرمش، وزرائله مناسبت پیدا ایتشدی. اونک ریاضات و تزکیه اصولی تصوفی دکل فلسفی در. نوردن بحث ایتمسی بویا کشلغه سبیت ویرمشد. بوندن باشقه موسیو باینگه شو حاشیه ی ایله آجینه حق بروضیته دوشیور. و المقتول اکثریا دیکر سهروردی ایله قاریشدر لمقده در که بوصوکنجی ده صوفی و محرر و اهل کرامات اولارق معروفدر. دیور که بوسوز لریله زواللی عادتا کندی کنندیسيله آلاى ایتمش اولیور.

بن اورو پالیرک شرق عالمه حائذ معلوماتده بویله خطا لری بر درجه به قدر معذور کورورم. فقط مثلاً سر آمدان سخنده شیخ سعدینک ترجمه حالى یازیلیرکن (ص ۳۷۸) سعدی بغدادده بولوندی زما ن مشاهیر متصوفیندن شیخ شهاب الدین سهروردی به انتساب و اوندن آنچه اخذ کالات ایتشد، دینلر کدن صوکر ا بر حاشیه علاوه ایدیلور و مشارالیه ۱۲۳۴ سنه میلادیسنده حبس و اجلق تأثیرله وفات ایتشد دنیلور که اورو پالیردن ترجمه ایدلیدی و انحاء کورولن و هیچ لزومی یوق ایکن محضاً معلوما تفر و شلق ایچون یازیلان بویله خطا لری هیچ معذور کورم. سعدینک خواجی متصوفیندن شهاب الدین سهروردی در دینلر کی رده اوکا شهاب الدین مقتول دیه بر حاشیه یازمق، دو غریبی بو، علم نامنه عفو اولونماز بر عیدر. شیخ مقتول بو دنیا به وداع ایدرکن شیخ

[۱] سهروردیه طریقتک مؤسسى ابو حفص عمر سهروردی اولدینقده بتون مورخلر متفقدر و شیمیدیه قدر بو طریقی حکمة الاشراق مؤلفی شیخ سهروردی به اسناد ایدن کوروله مشدر. بوسبله بو ادعای اثبات ایچون منابع ذکر ایتدم مع مافیه شیخ عطارک تذکره سنده، حایینک نفخاتنده، یافینک تاریخنده و بالخاصه فاتح کتبخانه سنده کی بیان و التبتین (نومرو ۴۳۱) ده تفصیلات واردر. کرک سهروردیه و کرک نور بخشی طریقلرینک شجره لری ده مذکور ائرده مندرجدر و بو ایی طریقت آراسنده مناسبتده یوقدر. فی الحقیقه سهروردیه طریقتک مؤسسى اولق اوزره یاکلش اولارق شیخ الاسلام ابوالنجیب عبدالقاهر سهروردینک کومترلر دیکنی بر ائرده کورمشم، بو اوقدر کولنج دکلدی. فقط حکمة الاشراق مؤلفی شیخ سهروردی ایچون بویله بر شئی هیچ بر شرقینک خاطرندن کجه مشدر.

کلام

بر آهو و وراق قایا باشند
کوکلی آچه ، چشمیه کلام .
کیریکی اوقله کان قاشندن
آهو بی ووردی دوشمکه کلام .

دستی دلدورام ویر تورکن قیزی
فسکه اینچی در کوکک ییلدیزی .
کوکلی یاقیور برطالتی صیزی
آریلق داغنی آشمغه کلام .

بر طاراق اولوبده صاحبین طارایم
کمر اولایمده بلین صارایم
بودردک علاجین نوردن آرایم
دهلی قاینای کبی طاشمغه کلام .

هی جوان ! قوالی براق بریانه
صافلامه قاییکی دوک یانه یانه
کوکک آهوسی ، سویلیم سکا
آیاغک توزینه دوشمکه کلام .

۲۰ کانون ثانی ۳۳۷ هلمی ضیا

سعدی دنیا به کله شدی ییله ... باینغه رمذ کور
حاشیه ده شیخک اوتوز سکز یاشنده ایکن
جلاده تسلیم ایدلدیکنی و فلسفه اشراقیه ده
موجود امامت فکری عقیقه قلب ایچون
اوغراشدیغنی ده قید ایدی-ورگه بونلرده
مع الاسف بالاخره تمامیه ایضاح ایدیه جکی
وجهله تدقیق ایدلمدن یازلمش واقطاب نظر به سنی
یا کش آ کلامقندن ایلری گلش بوش-وزلردر .
کوپرولی کتبخانه سنده دوانیک هیاکل -
النور شرعی کنارنده « حضرت شیخ شهاب الدین
ابوالقنوح یحیی السهروردی خواهر زاده شیخ
عمر سهروردی ... » دییه بر عباره وار . بو
سوزه باشقه برآرده تصادف ایدیه مدی فقط
مختنه مانع بو قدر و هممدر . شیخک اولابوکسک
برعائیه مذسوب اولدیغنی ، ناسیاً قدیم برعائیه
علمیه ایچنده پرورده اولدیغنی کوسترر . ذاتاً
داها بک کنج ایکن فلسفی اثرلر یازمق قدرتی
کوسترن بر آدمک سر موقفیتی ایضاح

ایچون بویه براساس بولمق مجبوری وار .

سهرورده یتیشن بو اوچ ذاتک صوفیه و اشراقیه طرزینه میل اتمه لرنده کی اسبابی
ایضاح ایچون محیط علمی و جغرافی نظردقه آلمق لازمدر . کیلانده سلطان الاولیاء عبدالقادر ،
مراغه ده فخر رازینک خواجه سی شیخ مجدالدین ، اصفهانده شیخ ظهیر الفارسی و نهایت
بومطالع لک اورتی سنده شیخ الاسلام ابوالنجیب سهروردی تدقیقه محتاج بر رصفه در . مع حافیه
یز موضوعمزی بکده داغشتمق فکرنده اولمادیغمز ایچون بالکیز شیخک حیاتی تدقیق
ایدیلرکن ایجاب ایتدیکجه بوجهته تماس ایدمک و بوعصرده تصوف جریانک انکشافی
اسبابی کوستر مکه چالیشه جغز . ۳ تشرین اول ۳۳۹ صحن مدرسه سی فلسفه و اجتماعیات مدرسی

یوسف ضیا